

Beslisnota voor de raad

Datum 25 november 2020

Openbaar

Onderwerp Begrotingswijziging gevolgen corona begroting 2020
Versienummer 1

Portefeuillehouder K. Sloots
Informant Jan van Dijk
Afdeling Concernstaf
Telefoon (038) 498 2664
Email J.van.Dijk@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel 10.1.1 We voeren een solide financieel beleid
Begroting wijzigen Ja
Dekking ten laste van Concernstelpost Rijkscompensatie gevolgen corona

Bijlagen

1. Begrotingswijziging begroting 2020 (begrotingstechnische uitwerking raadsvoorstel)
2. Onderbouwing concernstelpost Corona.
3. Monitor medio november over financiële gevolgen Corona.

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

- 1 In te stemmen het aanpassen van de begroting 2020 als gevolg van de nadelige gevolgen vanwege corona.

Datum 25 november 2020

Toelichting op het voorstel

Inleiding

Via de informatienota 'Actueel beeld financiële gevolgen coronacrisis voor Zwolle' van 29 september 2020 hebben wij een actueel beeld geschetst van de financiële gevolgen voor de gemeente vanwege de coronamaatregelen zoals dat eind augustus bekend was. In de nota hebben wij aangegeven in december 2020 met een raadsvoorstel te komen om de begroting 2020 aan te passen, omdat we dan meer zicht hebben op de gemaakte meerkosten en gedeelde inkomsten. In deze beslisnota stellen wij u voor de begroting 2020 te wijzigen vanwege de financiële gevolgen door de coronamaatregelen.

Beoogd effect

De begroting 2020 – mede vanuit het oogpunt van begrotingsrechtmatigheid - aan te passen door de ontvangen Rijkscompensatie in verband met corona in te zetten voor de dekking van de gemeentelijke meerkosten en de gedeelde inkomsten vanwege corona.

Argumenten

In de beslisnota 'Uitkomsten septembercirculaire 2020 Gemeentefonds' van 6 oktober 2020 is aangegeven welke compensatiegelden de gemeente Zwolle van het Rijk ontvangt via het Gemeentefonds. De ontvangen compensatiegelden hebben wij tijdelijk op een concernstelpost corona geparkeerd¹ om in november/december te bepalen hoe deze compensatiegelden (€ 7.191.000) in te zetten om de nadelige gevolgen vanwege corona in 2020 op te vangen.

Naast de in de septembercirculaire opgenomen compensatiegelden is de VNG met het Rijk in gesprek om aanvullende compensatiegelden beschikbaar te krijgen. Daarbij gaat het onder andere om (aanvullende) compensatie voor inkomstenderving, afval, cultuur, sport, toezicht en handhaving. Eventuele aanvullende compensatie voor het jaar 2020 zullen wij in de jaarrekening verantwoorden.

Naast de Gemeentefondsuitkeringen ontvangt de gemeente ook een specifieke uitkering van het Rijk om de TOZO-regelingen uit te voeren en een aanvullende compensatie op de specifieke uitkering van het Rijk voor de bijstandslasten (BUIG). De meerkosten van de GGD, de Veiligheidsregio en de Lokale media worden direct door het Rijk aan de betreffende instanties verstrekt en blijven in deze nota buiten beschouwing.

In november is wederom een monitor uitgevoerd² omtrent de financiële gevolgen vanwege corona. Op basis van deze actuele informatie doen wij in deze beslisnota voorstellen om de begroting 2020 aan te passen. Het voorstel is de compensatiegelden in te zetten voor het opvangen van de onderstaande meerkosten en gedeelde inkomsten. In enkele gevallen worden de meerkosten opgevangen door ontvangen specifieke uitkeringen of via een verrekening met een voorziening (afval).

Meerkosten

1. Tozo-regelingen: Via de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) worden ondernemers ondersteund tijdens de coronacrisis. De regeling is voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers. Het voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt en in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen als gevolg van de coronacrisis op te

¹ In bijlage 2 is het financieel overzicht uit de beslisnota van de septembercirculaire opgenomen.

² De in uitkomsten van de in november gehouden monitor zijn in bijlage 3 opgenomen.

Datum 25 november 2020

vangen. De uitvoering wordt gedaan door de gemeenten. De gemeenten worden gecompenseerd via een specifieke uitkering voor de werkelijk gemaakte uitkeringslasten en de uitvoeringskosten. Op basis actuele prognoses verwachten wij € 15,9 miljoen aan kosten inzake de Tozo-regeling te maken in 2020, onderverdeeld in € 13,7 miljoen uitkeringslasten, € 0,9 miljoen bedrijfskredieten en € 1,3 miljoen aan uitvoeringskosten, inclusief extra kosten vanwege de rechtmatige verantwoording van de uitgaven. Bij de jaarrekening zal verrekening met de specifieke uitkering plaatsvinden op basis van de werkelijk gemaakte kosten.

2. Bij Tiem bv wordt een tekort van € 835.000 verwacht over het jaar 2020. Op de locatie Lingenstraat is de productie in maart 2020 nagenoeg stil komen te liggen. Vanaf mei is de productie geleidelijk aan opgestart onder de door de overheid gestelde veiligheidsvoorschriften. In september werd weer 80% van de begrote omzet gerealiseerd. Tijdens de 2e virusgolf kan grotendeels worden doorgewerkt. Begeleidende staf werkt zoveel mogelijk vanuit huis. Het corona virus heeft grote invloed op de werkgelegenheid bij werkgevers. Dit beperkt de detachering van sw medewerkers en plaatsingen van bijstandskandidaten bij werkgevers.
3. Bijstandslasten (BUIG): De gevolgen van de coronamaatregelen zien we ook terug in een toename van het aantal bijstandsccliënten. Een strak onderscheid in reguliere bijstandsccliënten en cliënten die instromen vanwege de coronamaatregelen is er niet. We verwachten dat de bijstandslasten in 2020 met € 1,8 tot € 1,9 miljoen toenemen. Daar staat tegenover dat het Rijk aanvullende middelen beschikbaar heeft gesteld van circa € 1,8 miljoen. Daarmee verwachten we dat het nettoresultaat nauwelijks zal afwijken van de begroting 2020.
4. Eigen bijdrage regeling Wmo: Het kabinet heeft besloten dat Wmo-clliënten in de maanden april en mei 2020 geen eigen bijdrage hoeven te betalen in verband met Corona. Zij ontvangen over die maanden geen factuur. De inkomstenderving voor de gemeente is ingeschat op € 160.000. De inkomstenderving is al meegenomen in de berap 2020-2 als onderdeel van het resultaat op de Wmo. De maatregel geldt niet voor Wmo-klanten die wonen in een instelling voor beschermd wonen of voor opvang.
5. Voor maatschappelijke opvang heeft Zwolle als centrumgemeente € 2.308.000 aan compensatiegelden ontvangen om de meerkosten onder de regeling maatschappelijke opvang op te vangen. Van het bedrag is € 638.000 bestemd voor de regio Noord Veluwe. Voor opvang van dak- en thuislozen en de inrichting van quarantaineruimtes bij de eerste coronagolf verwachten we circa € 300.000 kosten in 2020 te maken. Omdat de bijdrage bestemd is voor de regionale maatschappelijke opvang en er mogelijk op basis van de jaarrekeningen van de instellingen toch nog meer kosten zichtbaar worden reserveren wij de resterende € 1.370.000. In de loop van 2021 zullen we – in afstemming met de regiogemeenten – bepalen of de gereserveerde middelen nodig zijn voor opvang nadelige gevolgen corona of kunnen vrijvallen.
6. Voor vrouwenopvang heeft Zwolle als centrumgemeente € 174.000 aan compensatiegelden ontvangen om meerkosten onder de regeling vrouwenopvang op te vangen. Op dit moment is bekend dat voor circa € 50.000 extra kosten zijn gemeld. Omdat de bijdrage bestemd is voor het regionale vrouwenopvang en er mogelijk op basis van de jaarrekeningen van de instellingen toch nog meer kosten zichtbaar worden reserveren wij € 174.000. In de loop van 2021 zullen we – in afstemming met de regiogemeenten – bepalen of de gereserveerde middelen nodig zijn voor opvang nadelige gevolgen corona of kunnen vrijvallen.

Datum 25 november 2020

7. Noodopvang kinderen: Aan twee instanties van kinderopvang is € 16.000 aan meerkosten betaald voor 24-uurs opvang tot en met juni. Vermoedelijk zijn nog niet alle meerkosten gedeclareerd. Mochten er nog declaraties worden ingediend dan worden die in de jaarrekening verantwoord.
8. Cultuur: de bijdragen aan cultuur zijn in 2020 al via een raadsvoorstel van dekking voorzien. Via dit raadsvoorstel is geen aanvullende dekking nodig, omdat de meerkosten al via eerdere besluitvorming zijn gedekt. De genomen besluiten betreffen:
Via het raadsbesluit 'Matching OCW Steunmaatregel Culturele Instellingen' is een bedrag van € 759.662 (25%) als co-financiering voor de OCW Steunmaatregel Culturele Instellingen beschikbaar gesteld, waarmee samen met Rijk (50%) en provincie (25%) een totaal bedrag van maximaal €3.038.645 voor de Fundatie, Zwolse Theaters en Hedon beschikbaar is gekomen. Naast de genoemde drie instellingen komt ook het Fraterhuis in aanmerking voor de OCW regeling. Maximumbedrag inclusief cofinanciering Rijk van € 233.635, waarvan de 50% Rijk en 50% gemeente. Gemeentelijke dekking voor de gevraagde cofinanciering komt uit de cultuurbegroting. Verder heeft de Raad besloten € 250.000 beschikbaar te stellen voor ondersteuning van kleine culturele en creatieve ondernemers.
9. Toezicht en handhaving: Er zijn diverse maatregelen genomen om verdere verspreiding van Corona zoveel mogelijk te voorkomen. In met name de binnenstad maar ook op andere plekken waar veel mensen bij elkaar komen is met belijning, borden, tekstkarren, cityhosts en BOA's zoveel mogelijk burger vriendelijk opgetreden. Daarnaast is samen met de horeca gekeken hoe terrassen aangepast konden worden om toch nog zoveel mogelijk mensen te kunnen ontvangen. Het grootste deel van deze kosten (€ 350.000) wordt veroorzaakt door de inhuur van extra BOA's, inzet crowdmanager (extern) en huren van borden en tekstkarren.
10. Kermis: Vanwege de coronamaatregelen is de kermis in de binnenstad niet doorgegaan. Deze kermis wordt door de gemeente georganiseerd. Dit betekent dat de beoogde opbrengst van de kermis niet is gerealiseerd. Deze opbrengst bestaat voornamelijk uit pacht, die de kermisexploitanten afdragen aan de gemeente. De kosten van de kermis in de binnenstad waren reeds grotendeels gemaakt, omdat deze voor corona zijn uitgevoerd. Als gevolg hiervan ontstaat er een tekort van € 80.000 in 2020.
11. Afvalinzameling – Rova: De meerkosten op de afvalinzameling bedragen ongeveer € 300.000. Tijdens de eerste golf in het voorjaar is grof een fijn huishoudelijk afval aangeleverd. Deze stijging komt met name voort uit het feit dat niet meer buitenshuis voedsel werd geconsumeerd en dat inwoners massaal hun huis opruimen. De stijging van tonnages afval heeft tot gevolg dat enerzijds de kosten voor verwerking toenemen (er moet meer afval worden verwerkt) en de inzamelkosten stijgen (groter aanbod, er moet vaker worden overgeslagen, routes kosten meer tijd). Daarnaast verstoort het extra aanbod van afval en grondstoffen de verwerking van deze stromen. Enerzijds kunnen sorteerbebedrijven het aanbod niet aan, anderzijds is er minder vraag naar het recycelaat. In het voorstel van het grondstoffenplan om vier maal € 750.000 aan de voorziening afval toe te voegen is al rekening gehouden met de genoemde meerkosten van € 300.000.
12. Bij het Sociaal Wijkteam is sprake van een behoorlijk druk op de organisatie. Het is nodig de personele bezetting op te schalen daar waar nodig om de wachtlijsten niet verder op te laten lopen en de continuïteit van de dienstverlening te borgen. Hiervoor reserveren wij € 405.000. De kosten worden nauwgezet gemonitord.

Datum 25 november 2020

13. Extra bedrijfsvoeringskosten vanwege corona: de extra bedrijfsvoeringskosten bedragen netto € 750.000 en zijn vooral het gevolg:
 - van werkplek ondersteunende maatregelen, zoals thuiswerken, kantoorwerken, Teams.
 - het invulling geven aan de anderhalve meter maatregelen, zoals het coronaproof maken en houden van gebouwen, waaronder fietsenstallingen (o.a. schoonmaakkosten)
 - kosten in verband met communicatie en coronateams.
14. Leges burgerzaken: Bij de onderdelen reisdocumenten en rijbewijzen is sprake van minder inkomsten, onder andere als gevolg van de negatieve reisadviezen en ook het volgen van rijlessen is momenteel minder aantrekkelijk. In totaal € 150.000 minder inkomsten, daar staat tegenover dat de uitvoeringskosten € 75.000 lager uitvallen.
15. Parkeeropbrengsten: de coronacrisis heeft een enorme impact op de opbrengsten uit parkeren. Op basis van huidige inschattingen verwachten we een nadeel van € 2.600.000 over 2020 aan minder parkeeropbrengsten. In de eerste maanden van de coronacrisis lag de bezettingsgraad rond de 30%, daarna trok de bezettingsgraad geleidelijk aan naar 80%. De afgelopen maanden is de bezettingsgraad door de aangescherpte coronamaatregelen gezakt naar 50%. In het eerste compensatiepakket van het Rijk is compensatie ontvangen over de periode maart tot en met mei. Thans vinden er landelijke gesprekken plaats over aanvullende compensatie. Thans stellen wij voor om € 2.070.000³ vanuit de coronastelpost toe te voegen aan de parkeerexploitatie. Bij de jaarrekening zullen wij mede op basis van eventuele aanvullende Rijkscompensatie beoordelen of aanvullende storting in de parkeerreserve nodig is.
16. Toeristenbelasting: Op basis van de ontvangen aantal overnachtingen tot en met het 3^e kwartaal is de verwachting dat het aantal overnachtingen in 2020 circa 30% lager ligt dan begroot. Ingeschat nadeel circa € 90.000.
17. De opbrengst uit de warenmarktleges laat een nadeel zien van rond de € 23.000, dit zal deels het gevolg zijn van corona zijn, maar kan ook andere oorzaken hebben.
18. Bij de havengelden ontstaat een nadeel van € 25.000, omdat de passantenhaven een deel van het jaar de haven gesloten is geweest.

Risico's

De onzekerheid over de oninbaarheid van het verstrekte uitstel van betalingen op gemeentelijke belastingen en huren is nog steeds aanwezig, hoewel we wel zien tot het totaalbedrag aan openstaande vorderingen vanaf september (€ 6,0 miljoen) geleidelijk aan afloopt. Per begin november staat nog een bedrag van circa € 3,4 miljoen als vordering open.

- Hiervan heeft € 0,8 miljoen betrekking op de gemeentelijke belastingen. Voor circa de helft van het bedrag zijn afspraken gemaakt over de betaling en voor de andere helft is een invorderingsproces opgestart.
- Bij de huurbetalingen staat nog een bedrag van € 2,1 miljoen open, dat grotendeels de cultuur- en sportsector betreft. Doordat het Rijk voor beide sectoren specifieke regelingen heeft getroffen en nog in gesprek is over compensatie voor de zwembaden, verwachten wij dat het verleende uitstel van betalingen door deze sectoren grotendeels zal worden afbetaald.
- Overige vorderingen € 0,5 miljoen (onder andere sportverenigingen juni tot en met augustus).

Het verstrekken van geldleningen en garantstellingen houdt een zeker risico in zich. Echter het aantal verstrekte geldleningen gerelateerd aan corona is beperkt (€ 73.000) en ook op de garantstellingen verwachten wij dat de risico's beperkt zijn.

³ Dit betreft het resterende bedrag van de coronastelpost na aftrek van de andere meerkosten en inkomstendervingen.

Datum 25 november 2020

Voor de jeugdzorg en maatschappelijke ondersteuning is het landelijk afsprakenkader gevolgd, te weten: dat de financiering van de omzet van zorgaanbieders onverminderd te laten plaatsvinden, zoals die contractueel is overeengekomen dan wel een zo goed mogelijk inschatting daarvan. Op dit moment is er nog weinig zicht op de gemaakte meerkosten bij de zorgaanbieders. Naast de extra kosten zijn er wellicht ook minder kosten omdat niet alle activiteiten plaats konden vinden. Het definitieve resultaat zal in de jaarrekening 2020 worden verwerkt.

Gelet op bovengenoemde onzekerheden houden wij in het weerstandsvermogen rekening met een risicobedrag van € 5 miljoen. In het voorjaar van 2021 zullen wij op basis van de jaarrekening 2020 en de dan actuele informatie bepalen of het risicobedrag bijstelling behoeft.

Financiën

De financiële gevolgen van corona op de diverse begrotingsbudgetten en de verwerking daarvan zijn hierboven toegelicht. Het voorstel is de beschikbare stelpost Rijkscompensatie corona in te zetten voor dekking van de nadelen op onderstaande begrotingsposten. (In bijlage 1 is de hierbij behorende begrotingswijziging naar doelen uitgewerkt.)

1. Tozo-regelingen (budgetneutraal)	0
2. Tiem bv	835.000
3. Bijstandslasten (BUIG) (budget neutraal)	0
4. Eigen bijdrage Wmo (al verwerkt in berap 2020-2)	0
5. Maatschappelijke opvang	2.308.000
6. Vrouwenopvang	174.000
7. Noodopvang kinderen	16.000
8. Cultuur (al verwerkt via raadsbesluiten)	0
9. Toezicht en handhaving	350.000
10. Kermis	80.000
11. Afvalinzameling via Rova (budgetneutraal)	0
12. Meerkosten Sociaal Wijkteam	405.000
13. Projectkosten Corona bedrijfsvoering	750.000
14. Leges Burgerzaken	75.000
15. Parkeergelden	2.060.000
16. Toeristenbelasting	90.000
17. Marktgelden	23.000
18. Havengelden	<u>25.000</u>
Totaal nadeel	7.191.000

Bij de behandeling van de begroting 2021 is besloten € 2,5 miljoen aan budget beschikbaar te stellen om noodlijdende sectoren te kunnen ondersteunen. Aanwending van dit budget zal plaatsvinden op basis van afzonderlijke raadsvoorstellen.

Communicatie

Niet van toepassing.

Vervolg

Zodra wij nieuwe informatie over eventuele aanvullende Rijkscompensatie ontvangen dan zullen wij u over de uitkomsten informeren. De definitieve verantwoording over de begrotingsbudgetten vindt plaats bij de jaarrekening 2020.

Datum 25 november 2020

Openbaarheid

Openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Ingrid Geveke

Datum 25 november 2020

Bijlage: Begrotingswijziging 2020 i.v.m. corona.

Doel		Omschrijving	Uitgaven	Inkomsten
1.3.2		Doorgaande leerlijnen		
	1.	Noodopvang kinderen	16.000	
2.1.1		Ondersteuning in de wijk		
	1.	Sociaal wijkteam	405.000	
2.2.1		Arbeidsparticipatie		
	1.	Tiem bv	835.000	
3.1.2		Aanpak huiselijk geweld		
	1.	Vrouwenopvang	174.000	
3.3.1		Maatschappelijke opvang		
	1.	Maatschappelijke opvang	2.308.000	
4.1.1		Inkomen en armoede		
	1.	Tozo-regelingen uitkeringslasten	13.700.000	
	2.	Tozo-regelingen bedrijfskredieten	900.000	
	3.	Tozo-regelingen uitvoeringskosten	1.300.000	
	4.	Tozo-regelingen specifieke rijksuitkering		15.900.000
	5.	Bijstandsuitgaven	1.800.000	
	6.	Specifieke rijksuitkering (BUIG)		1.800.000
5.2.1		Winkels, uitgaansvoorzieningen, evenementen		
	1.	Warenmarkten (minder inkomsten)		-23.000
	2.	Kermis (minder inkomsten en minder uitgaven)	-35.000	-115.000
6.3.3		Parkeren		
	1.	Parkeren (minder inkomsten)		-2.070.000
7.1.3		Water-, groen- en recreatiestructuur		
	1.	Havengelden (minder inkomsten)		-25.000
7.2.3		Veilig gebruik openbare ruimte en orde		
	1.	Toezicht en handhaving	350.000	
8.2.1		Dienstverlening		
	1.	Leges Burgerzaken (minder inkomsten en minder uitgaven)	-75.000	-150.000
9.1.4		Bedrijfsvoering		
	1.	Bedrijfsvoeringkosten corona	750.000	
10.1.1		Algemene dekkingsmiddelen		
	1.	Toeristenbelasting (minder inkomsten)		-90.000
	2.	Concernstelpost corona (verlagen stelpost)	-7.191.000	
Totaal			15.272.000	15.272.000

Datum 25 november 2020

Bijlage 2: Onderbouwing concernstelpost gevolgen corona, zoals opgenomen in het raadsvoorstel over de uitkomsten van de septembercirculaire van 6 oktober 2020.

De concernstelpost corona bedraagt € 7.191.000 en als volgt opgebouwd:

• Opschalingskorting	530.000
• Inhaalzorg/meerkosten jeugdhulp	318.000
• Inhaalzorg/meerkosten Wmo	87.000
• Buurt- en dorpshuizen	130.000
• Vrijwilligersorganisaties jeugd	59.000
• Toezicht en handhaving	346.000
• Lokale culturele voorzieningen (1 ^e en 2 ^e pakket)	1.036.000
• Voorschoolse opvang voorziening peuteropvang	60.000
• Parkeerbelasting	1.347.000
• Toeristenbelasting	73.000
• Noodopvang kinderen	172.000
• Precario/markten en havens	156.000
• Participatie (WSW)	985.000
• Eigen bijdrageregeling Wmo	<u>170.000</u>
Totaal 'harde' toevoeging aan het gemeentefonds	5.469.000
Voorlopig ontvangen compensatiegelden voor:	
• Maatschappelijke opvang	2.308.000
• Vrouwenopvang	<u>174.000</u>
Totaal voorlopig te parkeren op concernstelpost	7.951.000
Waarvan te verrekenen met:	
• De reserve incidentele bestedingen (raadsbesluit 29 juni)	<u>-760.000</u>
Restant in stelpost corona	7.191.000

Conform raadsbesluit van 29 juni wordt de onttrekking aan de reserve incidentele bestedingen van € 759.662 als cofinanciering steunmaatregel culturele instellingen teruggestort in de reserve ten laste van de ontvangen Rijkscompensatie via het gemeentefonds (onderdeel cultuur)